

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2018 m. gruodžio 18 d.

„Kova su dykumėjimu ES: priemonėms kol kas trūksta nuoseklumo“, – įspėja auditoriai

Kaip nurodyta naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje, Europos Komisija neturi susidariusi aiškaus su didėjančiomis dykumėjimo ir dirvožemio degradacijos Europos Sąjungoje grėsmėmis susijusių iššūkių vaizdo. Auditoriai teigia, kad veiksams, kurių iki šiol ėmėsi Komisija ir valstybės narės, siekdamos kovoti su dykumėjimu, trūksta nuoseklumo, o Komisija nėra įvertinusi pažangos, padarytos siekiant savo tikslo iki 2030 m. užtikrinti, kad dirvožemis neblogėtų.

Dykumėjimas apibūdina žmogaus ir su klimatu susijusius procesus, lemiančius problemas, turinčias įtakos sausoms vietovėms, pvz., sumažėjusią maisto produktų gamybą, dirvožemio nederlingumą, žemės natūralaus atsparumo mažėjimą ir vandens kokybės sumažėjimą. Europos klimato kaitos prognozės rodo, kad dykumėjimo rizika didėja. Pietų Europoje jau yra karštų pusdykumių, ir šis reiškinys plečiasi į šiaurę. Dykumėjimas yra klimato kaitos pasekmė, bet taip pat ir jos priežastis: dėl dirvožemio degradacijos išmetama šiltnamio efektą sukeliančių dujų, ir mažėja nualintų dirvožemių gebėjimas išlaikyti anglies dioksidą.

Trylika ES valstybių narių pagal Jungtinių Tautų konvenciją dėl kovos su dykumėjimu yra pranešusios, kad jos yra paveiktos dykumėjimo. 2015 m. ES ir jos valstybės narės įsipareigojo siekti, kad iki 2030 m. būtų pasiektas ES dirvožemio degradacijos neblogėjimas.

Auditoriai apsilankė penkiose dykumėjimo paveiktose ES valstybėse narėse: Ispanijoje, Italijoje, Kipre, Portugalijoje ir Rumunijoje, ir išnagrinėjo, ar į dykumėjimo riziką ES yra veiksmingai ir efektyviai atsižvelgiama.

Jie nustatė, kad nors dykumėjimas ir dirvožemio degradacija šiuo metu yra didėjančios grėsmės ES, Komisija neturi aiškaus tokių iššūkių vaizdo, o kovos su dykumėjimu veiksams trūksta nuoseklumo.

„Dėl klimato kaitos ES dažnėja sausros, didėja sausringumas ir auga dykumėjimo rizika“, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Phil Wynn Owen. – Dykumėjimas gali sukelti skurdą, sveikatos problemas, kylančias dėl vėjo nešiojamų dulkių, ir biologinės įvairovės mažėjimą. Be to, tai gali turėti demografinių ir ekonominių pasekmių ir priversti žmones migruoti iš nukentėjusių vietovių. Mes, kaip auditoriai, esame atsakingi už tai, kad būtų atkreiptas dėmesys į tokias rizikas, o tai gali daryti vis didesnę spaudimą viešiesiems biudžetams ir ES, ir nacionaliniu lygmeniu.“

Auditoriai teigia, kad ES lygmens kovos su dykumėjimu ir dirvožemio degradacija strategijos nėra. Vietoj to, yra įvairių strategijų, veiksmų planų ir išlaidų programų, kaip antai bendra žemės ūkio politika, ES miškų

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visa ataskaita pateikta www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

strategija ir ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija, kurios yra svarbios kovojant su dykumėjimu, tačiau kuriose pagrindinis dėmesys nėra jam skiriamas.

Su dykumėjimu susiję ES projektai taip pat yra išsibarstę skirtingose ES politikos srityse – kaimo plėtros, aplinkos ir klimato politikos, mokslinių tyrimų ir regionų politikos srityse. Jie gali daryti teigiamą poveikį kovojant su dykumėjimu, tačiau susirūpinimą kelia ilgalaikis jų tvarumas.

Komisija ir valstybės narės renka duomenis apie įvairius dykumėjimui ir dirvožemio degradacijai poveikį darančius veiksnius. Tačiau visapusiško dirvožemio degradacijos ES lygmeniu vertinimo nėra atlikta, ir nėra susitarta dėl metodikos, kaip tai padaryti. Valstybių narių veiksmų koordinavimas buvo ribotas, o Komisija nepateikė praktinių gairių. Komisija nėra įvertinusi pažangos, padarytos siekiant iki 2030 m. įvykdyti dirvožemio būklės neblogėjimo pasiekimo ES įsipareigojimą.

Auditoriai rekomenduoja:

- nustatyti metodiką, skirtą įvertinti dykumėjimo ir dirvožemio degradacijos ES mastą ir, remiantis šia metodika, analizuoti atitinkamus duomenis ir reguliariai juos pateikti;
- įvertinti dabartinio tvaraus dirvožemio naudojimo visoje ES teisinio pagrindo tinkamumą, be kita ko, sprendžiant dykumėjimo ir dirvožemio degradacijos problemą;
- išsamiau paaiškinti, kaip ES įsipareigojimas dėl dirvožemio degradacijos neblogėjimo bus pasiektas iki 2030 m., ir reguliariai teikti pažangos ataskaitas;
- teikti valstybėms narėms gaires dėl dirvožemio išsaugojimo ir dirvožemio būklės neblogėjimo ES pasiekimo, įskaitant gerosios patirties sklaidą;
- valstybių narių prašymu teikti joms techninę paramą, kad jos parengtų nacionalinius veiksmų planus dirvožemio būklės neblogėjimui iki 2030 m. pasiekti.

Pastaba leidėjams

Trylika ES valstybių narių, kurios pagal Jungtinių Tautų konvenciją dėl kovos su dykumėjimu (JTKKD) yra save deklaravusios, yra: Bulgarija, Graikija, Ispanija, Kroatija, Italija, Kipras, Latvija, Vengrija, Malta, Portugalija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija.

Europos Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos. Šis aukštas tikslų įgyvendinimo lygis atspindi mūsų darbo naudą ES piliečiams.

Specialioji ataskaita Nr. 33/2018 „Kova su dykumėjimu ES: didėjanti grėsmė, kuriai sumažinti reikia imtis daugiau veiksmų“ paskelbta Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu) 23 ES kalbomis.